

Dosarul nr. 2ra-1318/2021

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul central (jud. Gh. Bîrsan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

01 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Agnesa Rusu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agnesa Rusu împotriva lui Alic Rusu, Maxim Gherasimov, intervenientul accesoriu notarul Petru Luca cu privire la declararea ca moștenitori nedemni, anularea certificatelor de moștenitori legali și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Agnesa Rusu, reprezentată de avocatul Vasile Martin și a fost menținută hotărârea din 26 august 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul central, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 14 octombrie 2019 Agnesa Rusu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alic Rusu, Maxim Gherasimov, intervenientul accesoriu notarul Petru Luca cu privire la declararea ca moștenitori nedemni, anularea certificatelor de moștenitori legali și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 19 noiembrie 2018 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Alic, Gherasimov Maxim și Gherasimova Nadejda împotriva lui Rusu Agnesa privind constatarea nulității absolute a actului juridic. Potrivit hotărârii date a fost declarat nul certificatul de moștenitor legal înregistrat cu nr.1923, eliberat de notarul Luca Petru la data de 23 februarie 2018 pe numele Rusu Agnesa.

Nefiind de acord cu hotărârea adoptată, în termenul prevăzut de lege a atacat-o cu apel, care prin decizia Curții de Apel Bălți din 11 aprilie 2019 a fost admisă cererea de apel, a fost casată parțial hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 19 noiembrie 2018 în partea admiterii acțiunii depuse de Gherasimova (Rusu) Nadejda cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acțiunii. A

menționat că pârâții se pretind a fi succesori la averea tatălui decedat, a apartamentul situat în xxxxx.

A considerat posibil și necesar de a-i declara pe pârâții Rusu Alic și Gherasimov (Rusu) Maxim moștenitori nedemni, reieșind din prevederile art. 1434 alin. (2) și 1435 Codul civil și anume, feciorul Gherasimov (Rusu) Maxim nu ținea legături cu tatăl său Rusu Anatolie. Ultimul cît era în viață n-a știut despre faptul, că feciorul Maxim și-a schimbat numele din Rusu în Gherasimov. Schimbarea numelui confirmă faptul, că Maxim nu l-a știut și nici nu a vrut să-l știe pe Anatol ca tată, ba mai mult, el fiind obligat printr-o hotărâre judecătorească din anul 2000 privitor la încasarea pensiei de întreținerea părintelui, așa și nu și-a mai onorat acele obligațiuni legale. Anatol se adresa cu multiple plângeri și cereri la organele competente din Federația Rusă. A menționat că totul a fost la inițiativa lui Rusu Alic, care a urmărit scopul de ai fi atribuită o cotă mai mare din succesiune.

A susținut că și Rusu Alic trebuie să fie decăzut din succesiune, să fie declarat succesor nedemn deoarece tatăl - Rusu Anatol și feciorul Rusu Alic pînă la decesul lui Rusu Anatol s-au aflat nu în cele mai bune relații, ba chiar în relații rele de scandal și de neînțelegeri între ei.

A indicat că, reclamanta a trecut cu traiul în apartamentul din litigiu, și s-au aflat în relații de concubinaj cu Anatol din data de 26.11.2006. Alic, nu l-a vizitat pe tatăl său niciodată pînă la nunta nepotului lui Anatol. La 12 decembrie 2010 Anatol a făcut ictus cerebral (insult) după care a stat în spital, apoi s-a tratat acasă ambulator fiind îngrijit de către Agnesa Rusu.

Mai bine de 3 luni Anatol Rusu n-a vorbit, dar feciorul Alic nu l-a vizitat niciodată. Mai mult, s-au înrăutățit relațiile între tată și fecior, când ultimul a aflat că a fost înregistrată căsătoria la 26 aprilie 2021, dintre Anatol Rusu și Rusu Agnesa. În toamna anului 2013, relația între tată și fecior s-a mai ameliorat. Alic a început să-l viziteze pe tatăl său. Deoarece Anatol se mișca greu după ictus, iar mașina lui Anatol de model VAZ-2103 stă în garaj, de comun acord au hotărît să-i transmită automobilul dat lui Alic, ca mai mult să nu pretindă la careva moștenire după decesul său. La 24 august 2019 notarul Luca Petru le-a eliberat pârâților Rusu Alic și Gherasimov Maxim certificat de moștenitor legal în mărime de 1/3 cota-parte, din averea succesorală constituită din 1/2 cota-parte din încăperea locativă. Astfel, consideră că dispune de dovezi și probe întemeiate și cere instanței de judecată să fie declarați succesori nedemni Gherasimov Maxim și Rusu Alic, fiind astfel lipsiți de dreptul la succesiune după decesul tatălui lor Rusu Anatol, survenit la 15 noiembrie 2017.

A solicitat Agnesa Rusu declararea lui Alic Rusu și Maxim Gherasimov ca moștenitori nedemni, lipsindu-i de moștenire după decesul lui Anatol Rusu survenit la 15 noiembrie 2017; să fie anulate Certificatele de moștenitori legal pe numele lui Alic Rusu și Maxim Gherasimov eliberate la 24 august 2019 de notarul Luca Petru înregistrate cu nr. 8640, nr. 8641 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 26 august 2020 a Judecătoriei Edineț sediul central, a fost respinsă acțiunea depusă de Agnesa Rusu, ca fiind neîntemeiată.

La 03 septembrie 2020, invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 26 august 2020, Agnesa Rusu, reprezentată de avocatul Vasile Martin a declarat apel, solicitând admiterea acestuia, casarea

hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de Agnesa Rusu, reprezentată de avocatul Vasile Martin și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a aplicat prevederile art. 1440 alin. (1), (2), 1517, 1433 alin. (1)-(2), 1434 alin. (1)-(2), 1435, 1499 alin. (1), 1500 alin. (1), 1516 alin. (2)-(4), 1556, 1557 alin. (1)-(2), 1558 alin. (1) din Codul civil în redacția pînă la 01 martie 2019, art. 55, 56 din Legea cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, art. 118 alin. (1)-(3), 121, 122 din Codul de procedură civilă și a conchis că nedemnitățile sau nevredniciile succesorală constă în decăderea de drept a unui moștenitor din dreptul de a culege o anumită moștenire, inclusiv rezerva la care ar fi avut dreptul din această moștenire, deoarece s-a făcut vinovat de o faptă gravă față de cel care lasă moștenirea. Nedemnitățile succesorală constituie o sancțiune și va fi aplicabilă numai în cazul săvîrșirii faptelor expres determinate de lege, această normă avînd un caracter imperativ. Sancțiunea se aplică și produce efecte doar pentru autorul faptei. Astfel va fi nedemn să moștenească, atît în calitate de moștenitor legal, cît și în calitate de moștenitor testamentar, persoana care a comis intenționat o infracțiune împotriva celui care lasă moștenirea sau o faptă amorală împotriva ultimei voințe a celui care lasă moștenirea, exprimate în testament. Toate aceste împrejurări urmează a fi calificate drept temei pentru declararea nedemnității succesorală, doar prin sentința sau hotărîrea judecătorească.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că nu au fost stabilite temeiuri legale ce ar duce la decăderea copiilor defunctului din dreptul de a moșteni după decesul tatălui său. Or, pentru declararea persoanei nedemne să se numească succesor, urmează a fi îndeplinite condiții stabilite de lege, la caz fiind prea insuficiente circumstanțele indicate de reclamantă în acțiune și în cererea de apel.

La 06 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Agnesa Rusu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele de judecată ierarhic inferioare greșit au aplicat normele de drept material și nu au dat o apreciere obiectivă probelor prezentate în cadrul judecării cauzei, care confirmă cu certitudine că pîrîții erau în relații ostile cu decedatul Anatol Rusu și pot fi declarați ca succesori nedemni cu anularea certificatelor de moștenitori legali după decesul lui Anatol Rusu.

La 02 august 2021, în adresa intimațiilor fost expediată copia cererii de recurs depusă de Agnesa Rusu cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 16, vol. II).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost recepționată de recurentă la 10 iunie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii (f.d. 194, vol. I).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 06 iulie 2021, adică în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului declarat de Agnesa Rusu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Agnesa Rusu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a

apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Agnesa Rusu urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Agnesa Rusu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru